

بررسی تاثیر ارتقاء مدیریت آموزشی بر افزایش کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس متوسطه

حسن رحمان پورا ۱ و صدیقه حاجبی ۲

۱ گروه علوم تربیتی، باشگاه نخبگان و دانش پژوهان جوان، واحد تربت حیدریه، دانشگاه آزاد اسلامی، تربت حیدریه، ایران

rhmanpor@yahoo.com

۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، واحد قائنات، دانشگاه آزاد اسلامی، قائنات، ایران

Hajebi1400@gmail.com

چکیده

هدف از این تحقیق، بررسی تاثیر ارتقاء مدیریت آموزشی بر افزایش کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس بود. این تحقیق از نظر هدف جز تحقیقات کاربردی است که به شیوه تحقیقات میدانی به جمع آوری داده‌ها پرداخته است. روش انجام تحقیق توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری شامل مدیران مدارس متوسطه دوم آموزش و پرورش شهر رشتخوار بود که در سال ۱۴۰۰ شامل ۲۰ نفر می‌باشد که نمونه آماری با استفاده از روش تصادفی ساده و براساس جدول مورگان تعداد آنها ۹۲ نفر برآورد شده است روش تحقیق توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی بوده است. در این تحقیق، پژوهشگر از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، مطالعه مقالات، تحقیقات دیگران و سایت‌های اینترنتی و توزیع پرسشنامه به جمع آوری اطلاعات اولیه مرتبط با تحقیق مورد نظر پرداخته است داده‌های این پژوهش به دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام گرفت. در قسمت آمار توصیفی از جداول و نمودارهای فراوانی و درصد فراوانی، و برای تحلیل استنباطی یافته‌ها از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون، آزمون تی تک گروهی با نرم افزار SPSS ۲۳ استفاده می‌شود. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که ارتقاء مدیریت آموزشی بر افزایش کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس متوسطه تاثیر مثبت و معناداری داشته است. جهت بررسی فرضیه تحقیق از ضریب همبستگی پیرسون و جهت پیش‌بینی متغیرها از رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که بین نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی با کیفیت آموزشی و پرورشی (r=۰/۴۱۹) همبستگی مثبت و با توجه به $\text{sig} = ۰/۰۰$ رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی، کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس افزایش می‌یابد و برعکس، با کاهش نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی، کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس هم کاهش می‌یابد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت آموزشی، آموزش و پرورش، مدرسه.

مقدمه:

آموزش و پرورش از مهمترین نهادهای اجتماعی می‌باشد. در واقع، کیفیت فعالیت سایر نهادهای اجتماعی تا اندازه زیادی به چگونگی عملکرد آموزش و پرورش بستگی دارد. کیفیت در حال حاضر یکی از محورهای اصلی همه مباحث آموزشی است و ارتقای آن مهمترین وظیفه وزارت آموزش و پرورش است (برزگر، کرمی، ۱۳۹۴). منظور از آموزش و پرورش در نوشتار حاضر همان آموزش و پرورش رسمی‌ای است که از دوره ابتدایی شروع و با اتمام دوره متوسطه به پایان می‌رسد و نهاد آموزش و پرورش کشور وظیفه اجرای آن را برعهده دارد. (Saeedi, Fatemeh and Kiani, Imran, 2022). مفهوم کیفیت آموزشی شامل ۴ بعد است که عبارتند از: کارکردها و فعالیتهای مدرسه از قبیل فرایند یاددهی- یادگیری دانش آموزان؛ معلمان و دست اندرکاران آموزشی؛ دانش آموزان و مخاطبین؛ امکانات و تجهیزات آموزشی. مشکلات اساسی آموزش و پرورش را می‌توان در دو گروه کلی (۱- مشکلات بیرونی ۲- مشکلات درونی) طبقه‌بندی کرد. از جمله مشکلات بیرونی نظام آموزشی می‌توان به متکی بودن هزینه‌های تعلیم و تربیت به دولت و افزایش سطح توقعات مردم برای مطالبه آن، پایین بودن حقوق و دستمزد معلمان، کمبود منابع مالی برای ساخت، تجهیز و اداره مدارس و پیچیدگی روشهای جلب مشارکت مردم در امور تعلیم و تربیت اشاره کرد. (Sherehiy, B. , Karwowski, W. , & Layer, J. K. (2007)). و در طبقه مشکلات درونی نظام آموزشی می‌توان به مواردی همچون روشهای فعلی‌گزینش، جذب، تربیت و نگهداشتن نیروی انسانی شاغل در آموزش و پرورش، ناکارآمدی نظام انتخاب مدیران به ویژه در سطح ادارات آموزش و پرورش (اعم از ستادی، استانی و منطقه ای)، عدم پویایی در مدیریت آموزشگاهها، ناکارآمدی نظام کنترل، نظارت و ارزشیابی، کم اثربخش بودن برنامه‌های درسی موجود، پایین بودن سواد علمی معلمان و عدم انگیزه و علاقه آنها برای تدریس فعال در کلاسهای درس، نبودن عشق به آموختن، محبت و روابط انسانی و صمیمی بین کادر مدیریت مدارس، معلمان و دانش آموزان اشاره کرد که آموزش و پرورش می‌تواند با تکیه بر مدیریت کارآمد و موثر آنها را اجرایی کرده و موجب ارتقای کیفیت خدمات آموزشی و پرورشی گردد (بهارلو، ۱۳۹۶). بنابراین کیفیت آموزش در مدارس یکی از موضوعات مورد بحث و پیچیده آموزش و پرورش است. و موضوع ارتقاء کیفیت آموزش یک موضوع علمی مهم است که در صورت حصول به رشد و ارتقاء جامعه می‌انجامد. کیفیت را میتوان معادل مطلوبیت دانست و بر همین اساس ارتقاء کیفیت را میتوان معادل گذر از وضع موجود و دستیابی به وضع مطلوب قلمداد کرد. برای نیل به چنین هدفی ابتدا باید وضعیت کنونی آموزش در مدارس بررسی شود و سپس با استفاده از ابزار مناسب آن را به سطح بالاتری ارتقاء داد و سپس سطح آن را ارزیابی کرد (برزگر، کرمی، ۱۳۹۴). یکی از مولفه‌هایی که می‌تواند در ارتقاء این کیفیت تاثیرگذار باشد ارتقاء مدیریت آموزشی است (کریمی ارقینی، میرزایی، و انتصارفومنی، ۱۳۹۹). از جمله اهمیت ارتقاء مدیریت آموزشی در ارتباط با تقویت مدیریت مدارس، سهم بسزای آن در رشد و توسعه وضعیت اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه است به نحوی که با راهنمایی و مدد مدیران آموزشی، به کارگیری مهارتهای علمی، فنی و هنری تمامی نیروهای انسانی میسر می‌شود و این خود زمینه‌ای را فراهم می‌کند که به شکل صرفه جویانه به هدفهای تعلیم و تربیت رسید. از دیگر اهمیت آن راهنمایی، کنترل و اداره امور مربوط به جریان تعلیم و تربیت در سازمان‌های آموزشی است. به عبارت دیگر مدیران مدارس با هماهنگ کردن استعدادهای دانش آموزان و بهره گیری از شرایط محیطی، جهت رسیدن به اهداف آموزشی باید بتوانند به برنامه‌ریزی سازماندهی، هدایت، هماهنگی، نظارت و ارزشیابی بپردازند. بر این اساس این پژوهش در صدد است تا با توجه به اهمیت مدیران در سازماندهی به نظام تعلیم و تربیت و برنامه‌های مدارس به بررسی تاثیر ارتقاء مدیریت آموزشی بر افزایش کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس بپردازد.

بیان مساله

مدیریت بر سازمان‌های آموزش و پرورش و مدارس یکی از با اهمیت‌ترین و تخصصی‌ترین مسوولیت هاست. زیرا آموزش و پرورش توأم با مدیریت مطلوب و مناسب، از یک سو تبدیل انسان‌های خام به انسان‌های خلاق و از سوی دیگر تامین کننده احتیاجات نیروی انسانی هر جامعه در سطوح مختلف که در جامعه متفاوت فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی است (هارلو، ۱۳۹۶). همان طور که در جامعه متحول و پیشرفته امروز، همه‌ی حرفه‌ها و مشاغل پیچیده شده‌اند و برای تصدی آنها افراد بایستی به

دانش و مهارت مورد نیاز آن شغل مجهز شوند، موسسات آموزشی به دلیل پیچیدگی زیادشان، به مدیریت آموزش دیده، با صلاحیت علمی آگاه و متخصص نیاز دارند. مدیریت کسانی که شرایط و صلاحیت کار در سازمانهای آموزشی را کسب کرده باشند، باعث شرایط بهبود کار، افزایش رضایت و ایمنی خاطر کارکنان از مدیران و کار و هماهنگ ساختن تلاشها در شکل دهی به امکانات موجود در جهت تحقق اهداف سازمان و آمادگی برای شکوفایی خلاقیت، نوآوری و تحرک کاری کارکنان می‌شود (Ren, S. , Chadee, 2017, Sharifi, H. , & Zhang, Z. (2001)). در این راستا، مدیریت در نظام آموزش و پرورش از اهمیت بالایی برخوردار است. به طوری که اگر قرار باشد در نظام آموزش و پرورش تحولی صورت گیرد، این تحول باید از ارتقاء مدیریت آموزشی آغاز شود. به همین ترتیب، در حوزه آموزش و پرورش نیز بررسی و مشخص ساختن راهها و شیوه‌های افزایش بازدهی و اثرگذاری مدیران مدارس زمینه‌هایی را فراهم می‌سازد تا بسترهای لازم جهت تحقق هدف اصلی نظام آموزشی که همانا حصول یادگیری واقعی در میان دانش آموزان است فراهم گردد. در واقع فرض بر این است تا زمانی که در جامعه‌ای مدیریت به عنوان یک حوزه تخصصی و علمی مورد توجه قرار نگیرد و افراد شایسته و کار آمد مدیریت نهادها و سازمان های اجتماعی و اقتصادی را بر عهده نگیرند، امکان توسعه به معنای واقعی فراهم نخواهد شد. در خصوص اهمیت مدیریت در زندگی اجتماعی نیز، پیترا دراکرا گفته است: مدیریت موثر جزو منابع اصلی توسعه ملتها شده و مهم‌ترین منبع برای توسعه ملتها محسوب می‌شود. لذا اعمال مدیریت توسط مدیر در موفقیت یک سازمان نقش بسزایی دارد، هر چه سازمان پیچیده تر باشد، نقش مدیریت دشوارتر خواهد شد. به عبارت دیگر مدیریت یعنی تصمیم گیری در زمان مناسب، با افراد مناسب در جایی که فعالیت در آن جریان دارد (Salimi, Nasrin, 2020). بنابراین کیفیت آموزش در مدارس از جمله مهم‌ترین مسائلی است که از یک سو بازخورد مناسب برای تجزیه و تحلیل مسائل آموزشی، تصمیم‌گیری‌های اساسی و برنامه‌ریزی‌های راهبردی در اختیار مسئولان آموزش و پرورش قرار می‌دهد و از سوی دیگر، دبیران با آگاهی از کیفیت عملکرد خود به اصلاح شیوه‌ها و روش‌های آموزشی و در نتیجه، افزایش کیفیت تدریس خود می‌پردازند. از این رو در این تحقیق کوشیده شده است تا با بررسی جایگاه مدیران آموزشی به تاثیرگذاری آن بر کیفیت خدمات آموزشی و پرورشی در مدرسه پرداخته شود.

روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف جز تحقیقات کاربردی است که به شیوه تحقیقات میدانی به جمع‌آوری داده‌ها پرداخته است. روش انجام تحقیق توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری شامل مدیران مدارس متوسطه دوم آموزش و پرورش شهر رشت خوارمی باشد که در سال ۱۴۰۰ شامل ۱۲۰ نفر می‌باشد که نمونه آماری با استفاده از روش تصادفی ساده و بر اساس جدول مورگان تعداد آنها ۹۲ نفر برآورد شده است روش تحقیق توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی بوده است. در این تحقیق، پژوهشگر از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، مطالعه مقالات، تحقیقات دیگران و سایت‌های اینترنتی و توزیع پرسشنامه به جمع‌آوری اطلاعات اولیه مرتبط با تحقیق مورد نظر پرداخته است. در ادامه مشخصات پرسشنامه‌ها ذکر می‌شود. برای جمع‌آوری داده‌ها علاوه بر منابع کتابخانه‌ای از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. الف- پرسشنامه ارتقاء مدیریت آموزشی محقق ساخته که با توجه به ۵ محور مرتبط با موضوع پژوهش طراحی شده است که شامل مدیریت ورهبری، برنامه‌ریزی توسعه مشارکت دانش آموزان، استقرار نظام یاددهی-یادگیری، ارتقای سلامت، تربیت بدنی، پیشگیری و ایمنی می‌باشد. پرسشنامه محقق ساخته دارای ۵ مولفه و ۲۳ زیر معیار و ۶۰ گویه می‌باشد. در این پژوهش منظور از ارتقاء مدیریت آموزشی نمره‌ای است که پاسخ دهنده‌گان به سوالات پرسشنامه ارتقاء مدیریت آموزشی با ۵ گزینه طبق طیف لیکرت ۵= خیلی زیاد، ۴= زیاد، ۳= متوسط، ۲= کم، ۱= خیلی کم پاسخ می‌دهند. دامنه نمره کل به شرح ذیل است:

حد پایین نمره	حد متوسط نمرات	حد بالای نمرات
۶۰	۱۵۰	۳۰۰

حداقل امتیاز ممکن ۶۰ و حداکثر ۳۰۰ خواهد بود.

نمره بین ۳۶ تا ۶۰: میزان مدیریت در حد پایینی می‌باشد.

نمره بین ۶۱ تا ۱۲۲: میزان مدیریت در حد متوسطی می‌باشد.

نمره بالاتر از ۱۲۲: میزان مدیریت در حد بالایی می‌باشد.

روش تحلیل داده‌های این پژوهش به دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام می‌گیرد. در قسمت آمار توصیفی جداول و نمودارهای فراوانی و درصد فراوانی، هیستوگرام با نمایش توزیع فراوانی برای متغیرها، نمودار توزیع نرمال در نمایش توزیع متغیرها همچنین برای تحلیل استنباطی یافته‌ها از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون، آزمون تی تک گروهی با نرم افزار SPSS ۲۳ استفاده می‌شود.

یافته ها

شاخص توصیفی (شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و شکل توزیع) مربوط به نمرات پرسشنامه ارتقاء مدیریت آموزشی بررسی و در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱ شاخص‌های توصیفی پرسشنامه ارتقاء مدیریت آموزشی

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	حداقل نمره	حداکثر نمره
ارتقاء مدیریت آموزشی	۲۰۰	۳/۶۶	۰/۶۱	-۰/۶۵۸	۰/۲۲۵	۲/۳۸	۵

برای ارزیابی نرمال بودن یک ملاک بررسی کجی و کشیدگی آماری است. عده‌ای معتقدند که کجی و کشیدگی باید بین +۱ و -۱ باشد تا نرمال بودن توزیع پذیرفته شود (مایرز و همکاران، ترجمه شریفی و همکاران، ۱۳۹۱). نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که نمرات کجی و کشیدگی ارتقاء مدیریت به ترتیب -۰/۶۵۸ و ۰/۲۲۵ می‌باشد بنابراین می‌توان پذیرفت که توزیع نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی دارای توزیع نرمال است.

ب: کیفیت آموزشی و پرورشی

شاخص توصیفی (شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و شکل توزیع) مربوط به نمرات پرسشنامه کیفیت آموزشی و پرورشی در دانش آموزان بررسی و در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲ شاخص‌های توصیفی پرسشنامه کیفیت آموزشی و پرورشی و مولفه‌های آن

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	حداقل نمره	حداکثر نمره
کیفیت آموزشی و پرورشی	۹۲	۱,۳۳۶۸	۰,۲۵۶۳۴	۰/۰۶۸	-۰/۳۴۳	۰/۶۵	۲/۰۰
سیالی	۹۲	۱,۳۵۶۲	۰,۲۳۹۴۵	۰/۰۳۶	-۰/۲۵۲	۰/۷۷	۲/۰۰
بسط	۹۲	۱,۱۶۲۸	۰,۳۶۵۰۸	-۰/۰۴۹	-۰/۶۶۷	۰/۳۶	۲/۰۰
ابتکار	۹۲	۱,۳۴۵۷	۰,۳۳۴۷۸	۰/۱۴۶	-۰/۵۲۸	۰/۵۶	۲/۰۰
انعطاف پذیری	۹۲	۱,۴۴۲۵	۰,۲۸۴۲۵	-۰/۳۶۴	-۰/۲۸۲	۰/۶۴	۲/۰۰

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که نمرات کجی کیفیت آموزشی و پرورشی ۰/۰۶۸ و کشیدگی برابر -۰/۳۴۳ می‌باشد، بنابراین می‌توان گفت توزیع نمرات کیفیت آموزشی و پرورشی دارای توزیع نرمال است.

مقایسه میانگین‌های مولفه‌های کیفیت آموزشی و پرورشی نشان می‌دهد که انعطاف‌پذیری بیشترین میانگین و بسط کمترین میانگین را دارند.

یافته ها

متغیر مستقل شامل برنامه ارتقاء مدیریت آموزشی و متغیرهای وابسته کیفیت آموزشی و پرورشی می‌باشد. نمره متغیرهای مستقل و وابسته، از میانگین نمرات سؤالات پرسشنامه‌ها به دست می‌آید.

پاسخگویی به سوالات پژوهش:

سؤال ۱: وضعیت اجرای برنامه ارتقاء مدیریت آموزشی چگونه است؟

برای بررسی سوال مورد نظر از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای مربوط به سوال شماره یک

متغیر	حجم نمونه	میانگین نمونه	انحراف معیار	میانگین نظری	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
ارتقاء مدیریت آموزشی	۹۲	۳/۶۶۷۷	۰/۶۱۵۰۲	۳	۱۵/۳۵۳	۱۹۹	۰/۰۰۰
مدیریت و رهبری	۹۲	۳/۴۰۲۹	۰/۶۱۵۸۷	۳	۹/۲۵۳	۱۹۹	۰/۰۰۰
برنامه ریزی	۹۲	۳/۷۰۵۰	۰/۸۱۷۹۸	۳	۱۲/۱۸۹	۱۹۹	۰/۰۰۰
توسعه مشارکتهای دانش آموزان	۹۲	۳/۸۷۷۸	۰/۶۸۶۴۷	۳	۱۸/۰۸۳	۱۹۹	۰/۰۰۰
استقرار نظام یاددهی-یادگیری	۹۲	۳/۶۶۲۶	۰/۶۸۵۸۳	۳	۱۳/۶۶۴	۱۹۹	۰/۰۰۰
ارتقای سلامت، تربیت بدنی، پیشگیری و ایمنی	۹۲	۳/۶۳۸۲	۰/۷۲۱۶۸	۳	۱۲/۵۰۷	۱۹۹	۰/۰۰۰

مطابق جدول ۳ با کمک آزمون تی تک نمونه‌ای آماره آزمون $t=15/353$ با درجه آزادی $df=199$ بدست آمد با توجه به اینکه سطح معناداری $sig=0/000$ از معیار تصمیم $(0/05)$ کمتر است پس فرض H صفر رد می‌شود و تفاوت میانگین محاسبه شده با میانگین نظری ۳ معنادار می‌باشد. همچنین مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که میانگین محاسبه شده $3/6677$ بیشتر از میانگین نظری می‌باشد با توجه به اینکه میانگین بدست آمده از میانگین نظری بیشتر است نشان دهنده این است که وضعیت این متغیر از حد متوسط بالاتر است. از بین مولفه‌های ارتقاء مدیریت آموزشی مولفه توسعه مشارکتهای دانش آموزی دارای بیشترین میانگین و مولفه مدیریت و رهبری دارای کمترین میانگین می‌باشد.

سؤال ۲- وضعیت مولفه‌های کیفیت آموزشی و پرورشی دانش آموزان چگونه است؟

برای بررسی سوال مورد نظر از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای مربوط به سوال شماره سه

متغیر	حجم نمونه	میانگین نمونه	انحراف معیار	میانگین نظری	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
سیالی	۹۲	1/3605	0/23955	۱	21/280	199	0/000
بسط	۹۲	1/1623	0/36041	۱	6/367	199	0/000
ابتکار	۹۲	1/3481	0/33780	۱	14/575	199	0/000
انعطاف پذیری	۹۲	1/4455	0/28414	۱	22/171	199	0/000

مطابق جدول ۴-۷ جهت بررسی مولفه سیالی کیفیت آموزشی و پرورشی با کمک آزمون تی تک نمونه‌ای آماره آزمون $t=21/280$ با درجه آزادی $df=199$ بدست آمد با توجه به اینکه سطح معناداری $sig=0/000$ محاسبه شد از معیار تصمیم $(0/05)$ کمتر است پس فرض H صفر رد می‌شود و تفاوت میانگین محاسبه شده با میانگین نظری ۱ معنادار می‌باشد. همچنین مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که میانگین محاسبه شده $1/3605$ بیشتر از میانگین نظری می‌باشد با توجه به اینکه میانگین بدست آمده از میانگین نظری بیشتر است نشان دهنده این است که وضعیت این متغیر از حد متوسط بالاتر است. همچنین با بررسی مولفه بسط کیفیت آموزشی و پرورشی با کمک آزمون تی تک نمونه‌ای آماره آزمون $t=6/367$ با درجه آزادی $df=199$ بدست آمد با توجه به اینکه سطح معناداری $sig=0/000$ محاسبه شد از معیار تصمیم $(0/05)$ کمتر است پس فرض H صفر رد می‌شود و تفاوت میانگین محاسبه شده با میانگین نظری ۱ معنادار می‌باشد. همچنین مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که میانگین محاسبه شده $1/1623$ بیشتر از میانگین نظری می‌باشد با توجه به اینکه میانگین بدست آمده از میانگین نظری بیشتر است نشان دهنده این است که وضعیت این متغیر از حد متوسط بالاتر است.

با بررسی مولفه ابتکار کیفیت آموزشی و پرورشی با کمک آزمون تی تک نمونه‌ای آماره آزمون $t = 14/575$ با درجه آزادی $df = 199$ بدست آمد با توجه به اینکه سطح معناداری $\text{sig} = 0/0$ محاسبه شد از معیار تصمیم $(0/05)$ کمتر است پس فرض H_0 صفر رد می‌شود و تفاوت میانگین محاسبه شده با میانگین نظری ۱ معنادار می‌باشد. همچنین مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که میانگین محاسبه شده $1/3481$ بیشتر از میانگین نظری می‌باشد با توجه به اینکه میانگین بدست آمده از میانگین نظری بیشتر است نشان دهنده این است که وضعیت این متغیر از حد متوسط بالاتر است.

با بررسی مولفه انعطاف‌پذیری کیفیت آموزشی و پرورشی با کمک آزمون تی تک نمونه‌ای آماره آزمون $t = 22/171$ با درجه آزادی $df = 199$ بدست آمد با توجه به اینکه سطح معناداری $\text{sig} = 0/0$ محاسبه شد از معیار تصمیم $(0/05)$ کمتر است پس فرض H_0 صفر رد می‌شود و تفاوت میانگین محاسبه شده با میانگین نظری ۱ معنادار می‌باشد. همچنین مقایسه میانگین‌ها نشان می‌دهد که میانگین محاسبه شده $1/4455$ بیشتر از میانگین نظری می‌باشد با توجه به اینکه میانگین بدست آمده از میانگین نظری بیشتر است نشان دهنده این است که وضعیت این متغیر از حد متوسط بالاتر است.

با مقایسه میانگین‌ها می‌توان فهمید که میانگین مولفه انعطاف‌پذیری بیشتر از بقیه مولفه‌ها می‌باشد و میانگین مولفه بسط کمترین میانگین را دارد.

فرضیه کلی: برنامه ارتقاء مدیریت آموزشی بر مولفه‌های کیفیت آموزشی و پرورشی تاثیر دارد.

جهت بررسی فرضیه اول از ضریب همبستگی پیرسون و جهت پیش‌بینی متغیرها از رگرسیون استفاده شده است. ضریب همبستگی بین نمرات برنامه ارتقاء مدیریت، کیفیت آموزشی و پرورشی محاسبه شد و در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵: نتایج ضریب همبستگی برای رابطه نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی بر کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس

متغیر	کیفیت آموزشی و پرورشی
ارتقاء مدیریت آموزشی	۰/۴۱۹
	معنی داری
	۰/۰۰
	تعداد
	۹۲

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که بین نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی با کیفیت آموزشی و پرورشی $(I = 0/419)$ همبستگی مثبت و با توجه به $\text{sig} = 0/0$ رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی، کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس افزایش می‌یابد و برعکس، قابل ذکر است که این رابطه نمی‌تواند نشانگر یک رابطه علی بین متغیرها می‌باشد.

مقادیر به دست آمده از ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین کیفیت آموزشی و پرورشی به عنوان متغیر ملاک و متغیر پیش بین «ارتقاء مدیریت آموزشی»؛ در سطح $\alpha = 0/05$ و با احتمال صحت ۹۵٪ رابطه معنی داری وجود دارد، به این معنی است که هرچه مدیریت بهبود پیدا کند، کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس هم بهبود پیدا می‌کند. برای تعیین سهم متغیر پیش بین در تبیین واریانس متغیر ملاک از مدل رگرسیون ساده استفاده شده است که مقادیر بدست آمده در جداول زیر آورده شده است.

جدول شماره ۷: خلاصه مدل رگرسیون

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
Enter	۰/۶۰۶	۰/۳۶۸	۰/۳۶۴	۰/۴۸۴۵۰

همانطور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود ضریب همبستگی کیفیت آموزشی و پرورشی و ارتقاء مدیریت برابر $0/60$ می‌باشد و ضریب تعیین آن برابر $0/368$ می‌باشد. به عبارت دیگر $0/368$ از تغییرات واریانس متغیر ملاک کیفیت آموزشی و پرورشی به وسیله متغیر پیش بین ارتقاء مدیریت آموزشی تبیین می‌شود و ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که مدل مورد استفاده $0/364$ تغییرات در کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس را بحساب آورده است.

بحث و نتیجه گیری

هدف از این تحقیق، بررسی تاثیر ارتقاء مدیریت آموزشی بر افزایش کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس بود. این تحقیق از نظر هدف جز تحقیقات کاربردی است که به شیوه تحقیقات میدانی به جمع‌آوری داده‌ها پرداخته است. روش انجام تحقیق توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری شامل مدیران مدارس متوسطه دوم آموزش و پرورش شهر رشتخوار بود که در سال ۱۴۰۰ شامل ۱۲۰ نفر می‌باشد که نمونه آماری با استفاده از روش تصادفی ساده و براساس جدول مورگان تعداد آنها ۹۲ نفر برآورد شده است روش تحقیق توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی بوده است. در این تحقیق، پژوهشگر از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، مطالعه مقالات، تحقیقات دیگران و سایت‌های اینترنتی و توزیع پرسشنامه به جمع‌آوری اطلاعات اولیه مرتبط با تحقیق مورد نظر پرداخته است داده‌های این پژوهش به دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی انجام گرفت. در قسمت آمار توصیفی از جداول و نمودارهای فراوانی و درصد فراوانی، و برای تحلیل استنباطی یافته‌ها از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون، آزمون تی تک گروهی با نرم افزار SPSS ۲۳ استفاده می‌شود. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که ارتقاء مدیریت آموزشی بر افزایش کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس متوسطه تاثیر مثبت و معناداری داشته است.

بررسی فرضیات

فرضیه کلی: برنامه ارتقاء مدیریت آموزشی بر مولفه‌های کیفیت آموزشی و پرورشی تاثیر دارد.

جهت بررسی فرضیه اول از ضریب همبستگی پیرسون و جهت پیش‌بینی متغیرها از رگرسیون استفاده شده است. ضریب همبستگی بین نمرات برنامه ارتقاء مدیریت، کیفیت آموزشی و پرورشی محاسبه شد و در جدول ۵ ارائه شده است. نتایج نشان می‌دهد که بین نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی با کیفیت آموزشی و پرورشی ($r=0/419$) همبستگی مثبت و با توجه به $\text{sig}=0/00$ رابطه معناداری وجود دارد. بدین معنی که با افزایش نمرات ارتقاء مدیریت آموزشی، کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس افزایش می‌یابد و برعکس، قابل ذکر است که این رابطه نمی‌تواند نشانگر یک رابطه علی بین متغیرها می‌باشد. مقادیر به دست آمده از ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین کیفیت آموزشی و پرورشی به عنوان متغیر ملاک و متغیر پیش بین «ارتقاء مدیریت آموزشی»؛ در سطح $\alpha=0/05$ و با احتمال صحت ۹۵٪ رابطه معنی داری وجود دارد، به این معنی است که هرچه مدیریت بهبود پیدا کند، کیفیت آموزشی و پرورشی مدارس هم بهبود پیدا می‌کند. برای تعیین سهم متغیر پیش بین در تبیین واریانس متغیر ملاک از مدل رگرسیون ساده استفاده شده است که مقادیر بدست آمده در جداول زیر آورده شده است.

منابع:

- بهارلو، منیژه، ۱۳۹۶، بررسی کیفیت آموزش و پرورش و ارایه راهکارهایی جهت ارتقای آن، همایش علمی پژوهشی استانی راهبردها و راهکارهای ارتقاء کیفیت در آموزش و پرورش، میناب، <https://civilica.com/doc/697501>
- کریمی ارقینی، علی، میرزایی، نورالدین، و انتصارفومنی، غلامحسین. (۱۳۹۹). شناسایی عوامل موثر بر الگوی ارتقای کیفیت مدیریت آموزشی در مدارس ابتدایی. پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۷(۴) (پیاپی ۲۸)، ۴۳-۵۴. SID. <https://sid.ir/paper/262931/fa>
- برزگر، سارا، کرمی، لیلیا (۱۳۹۴) افزایش کیفیت آموزشی در مدارس، نخستین همایش بین المللی ارتقاء مدیریت آموزشی ایران. Ren, S. , Chadee, D. (2017). Is guanxi always good for employee self-development in China? Examining non-linear and moderated relationships. *Journal of Vocational Behavior*, 98: 108–117.
- Saeedi, Fatemeh and Kiani, Imran. (2022). *Supervising the education of primary school principals with the scientific promotion of teachers in Lordegan*, National Conference on Professional Research in Psychology and Counseling from a Teacher Perspective, Minab. [in Persian]
- Salimi, Nasrin. (2020). *Investigating the relationship between the dimensions of cultural intelligence and improving the performance of primary school principals in Salmas*,

International Conference on Educational Sciences, Psychology, Counseling, Education and Research, Tehran. [in Persian]

Sharifi, H. , & Zhang, Z. (2001). Agil Manufacturing in practice: application of a methodology. *International Journal of Openations and Production Management*, (21). 516,772-794.

Sherehiy, B. , Karwowski, W. , & Layer, J. K. (2007). A review of enterprise agility: Concepts, frameworks, and attributes. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 37(5), 445-460.